

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, V., Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria” r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Meghívó. — Hivatalos rész. — A halászati számszámok készenléte tartásának korlátozásáról. — A vízszennyezésekről és azok határainak megállapításáról a modern biológiai vízvizsgáló módszerrel. Dr. Unger Emil. (Folyt.) — A rákról. — Kavarodás a bécsi halárok körül. — Jogeset. — A magyar halászat szakirodalmá. Dr. Vutskits Gy. (Folyt.) — Társulatok. Egyesületek. — Vegyések. — Hirdetések.

Országos Halászati Egyesület.

Meghívó.

Az Országos Halászati Egyesület *folyó évi február hó 16-án (szerdán) d. u. 5 órakor* az Országos Erdészeti Egyesület székházában (V., Alkotmány-utca 6. sz. II. e.) tartandó

évi rendes közgyűlésére

az alapszabályok 9. §-a alapján t. Címet tisztelettel meghívom.

Budapest, 1916. február 1-én.

Báró Tallián Béla
elnök.

Tárgysorozat:

1. Elnöki bejelentések.
2. Titkár évi jelentése. (Alapsz. 9. §. c).
3. Új tagok felvételének megerősítése. (Alapsz. 9. §. b).
4. Pénztári jelentés az egyesület vagyoni állapotáról. (Alapsz. 14. §.)
5. Számvizsgáló-bizottság jelentése. Az 1915. évi zárószámadások felülvizsgálata. (Alapsz. 9. §. a) e).
6. Az 1916. évi költségeloirányzat. (Alapsz. 9. §. d).
7. Számvizsgáló-bizottság választása 1916. évre. (Alapsz. 12. §.)
8. Az alapszabályok módosítása (Levelező tagság és határozatképesség: 3., 5., 9., 10., 16. §.) a földművelésügyi minisztérium 7784/915. számú leirata kapcsán. (Alapsz. 9. §. e).
9. Répássy Miklós indítványa *Magyarország halrajzi viszonyainak felderítése* tárgyában.
10. Folyó ügyek. Esetleg beérkező indítványok.

HIVATALOS RÉSZ.

A földművelésügyi m. kir. miniszter 8234/1915. számú
körrendelete

víz partján, vagy vízijárművön halászati eszközzel való közlekedésnek, vagy a víz partján, avagy a vizen lévő bármiféle viziművön ily eszköz tartásának korlátozásáról.

Az 1879. évi XL. t.-cz. 1. §-a alapján a következőket rendelem:

1. §. Annak, aki az illető vizen halászatra nem jogosult, tilos fogásra kész állapotban lévő halászati eszközzel a víz partján, vagy a vizen bármiféle vízijárművön (hajó, tutaj, csónak stb.) közlekedni, vagy ilyen eszközt a víz partján, vagy a vizen lévő bármiféle viziművön (malom, uszoda stb.) tartani.

Aki e tilalmat megszegi, kihágást követ el és 25 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

2. §. Az 1. §-ban megállapított kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóság, mint rendőri büntetőbíróság, harmadfokon a földművelésügyi m. kir. miniszter hatáskörébe tartozik.

3. §. Az 1888. évi XIX. t.-cz. 14. §-a alá eső nyílt vízre vonatkozólag elkövetett ily kihágás hivatalból üldözendő, ugyanezen törvény 13. §-a alá eső zárt vízre vonatkozólag elkövetett ily kihágás miatt pedig az eljárás csak a halászatra jogosult magánindítványára indítható meg.

Budapest, 1916. január 22.

Ghillány.

A halászati szerszámok készenlétbe tartásának korlátozása.

Lapunk mai számának „Hivatalos rész“ rovata közli a földművelésügyi miniszter úrnak 8234/915. sz. alatt kiadott azt a fontos körrendeletét, a mely a halászati szerszámokkal víz partján, vagy vizen való járást-kelest, illetőleg ilyen szerszámoknak a víz mentén, vagy a vizen levő műveken való tartását korlátozza.

A rendelet rég érzett hiányt pótol. Több mint másfél év előtt kifejezést adtunk már e lap hasábjain is („A halászat és a csónakázás“. Halászat 1914. aug. 1.) ama vizsátság, mely a hálók és halászati szerszámoknak akár minő idegen vizen szabad készenlétben tartásából ered. Mindenkinnek, a ki nálunk nagyobb vizek mentén, vagy e vizeken magukon, pl. hajón utazik, feltűnik, hogy minden hajómalmon, uszodán, de a községekben magukban a vízre dülő házakon ott szárad a fogásra mindig kész háló. A lassan haladó uszályokon pedig egész magától értetődő bevett szokás, hogy a hosszadalmas utazás unalmát egy kis halászással töltik el. Mert bizony azok a hálók sehol sincsenek céltalan dísznek odabigyesztve, hanem csak halfogásra valók azok. A háló tulajdonosának halfogásra való joga pedig rendszerint csupán annyi, hogy a víz mellett lakik, vagy a vizen jár. Ezzel pedig a törvény tudvalevőleg nem elégszik meg. A halászat joga nem mindenkié, hanem csak a meder tulajdonosáé (1. §), illetőleg azé, a ki részére esetleg külön igazoltatott (3. §). Csak hogy a míg ezt a törvény ily határozottan kimondja, kevésbé határozottan gondoskodik eme joggal járó „vagyon“ védelméről.

Nem szólva arról, hogy büntető rendelkezéseiben a halászat terén csakis kihágást ismer és „hallopás“-ról egyáltalán nem vesz tudomást, még a kihágási eseteket is bizonyos ósdi felfogással minősíti. Igaz, hogy vissza kell gondolnunk a több mint negyedszázaddal ezelőtti időre, a mikor a teljesen törvényen kívüli állapotban — a hol a hal „res nullius“ számba ment — kellett rendet teremteni. Egyrészt lehetetlen volt bizonyos átmenettel meg nem alkudni, másrészt a *törvény nyomán* kialakuló gyakorlatot sem lehetett pontosan előre látni. Egyáltalán azon soha sincs csodálni való, ha a gyakorlati gazdasági élet számára készült törvényeken bizonyos idő múlva hiányok állapíthatók meg; inkább azt lehetne szóni tenni, miért nem magától értetődő az ilyen törvényeknek bizonyos időszakokban való revízió alá vétele. Erre a revízióra bizony sok tekintetben megérett már a mi törvényünk is; de míg arra rákerül a sor, köszönettel kell fogadnunk, ha egyébként igyekeznek az illetékes fórumok a haladó kor igényeit ki-
elégíteni.

Ezt teszi a fentemlített miniszteri rendelet is. Megtiltja és kihágásnak minősíti azt, ha valaki idegen vizen, a melyen halászatra nem jogosult, *fogásra kész halászszerszámokkal* jár akár a parton, akár csolnokon, vagy bármiféle vízijárművön, vagy a ki ilyen halászszerszámokat a vízmenti épületben (malom, uszoda stb.) magánál tart.

Vége lesz ezzel annak a képtelen állapotnak, hogy valaki fogásra kész hálóval idegen vizen, büntetlenül végig csónakázzék, mert a hisz a csónakázás — szabad, vagy pedig, hogy az uszályhajók legénysége, avagy a molnárok hálót tartanak kéznél alkalmi, de meg nem engedett halászatokhoz.

Hogy az efiéle visszaélések nem csak nálunk fordulnak elő, hogy azok meggátlására általános szükség van

mindenhol, mutatja az új porosz halászati törvény tervezete is, a melyet most tárgyal már a porosz felsőház; abban ki van mondva, hogy az, a ki valamely vízfolyáson, a melyen halászati joga nincs, halászati eszközöket *csamagolatlanul* visz magával, 150 márkáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható!

De rég gondoltak már nálunk is az ilyenféle visszaélés megtorlására — a vadászatnál.

A vadászatról szóló 1883. évi XX. t. cz. 26. §-a szerint, a ki a tulajdonos engedélye nélkül vadászik, kihágást követ el. Épp úgy mint a halászatnál (64. § b) és 65. a) pontja). A vadászatra vonatkozólag az idézett szakasz alapján két miniszteri rendelet is van, a mely az idevonatkozó esetekre elvi döntést tartalmaz. Az egyik szerint (2147/906. B. M. sz. M. K. XXIV. 43.) a ki idegen vadászterületre lépve, *mielőtt lőfegyverét használhatná*, tetten éretik, habár vadat nem is ejtett zsákmányul, az engedély nélküli vadászás által elkövetett cselekmény véghezvitelét nemcsak megkezdte, hanem be is fejezte.

A másik (3862/913. B. M.) pedig kimondja, hogy ha valaki idegen vadászterületen karján töltött puskával találta, ez megállapítja az idegen területen elkövetett vadászás tényálladékát.

A halászszerszámok készenlétbe tartására vonatkozó miniszteri rendelet csakis ezeknek a rendelkezéseknek a nyomdokába lép. Szükség volt már rá nagyon, a mikor napról-napra jobban érezzük, hogy a hal „nem terem többé magától“, hanem, mint minden egyéb gazdasági termék, az is csak okszerű s erős munka eredménye. A miniszteri rendelet a hivatalos lapban (26. sz.) f. évi február 2-án jelent meg; az azt követő nyolczadik, napon f. évi február 10-én lépett tehát hatályba.

A vízszennyezésekről és ezek hatásainak megállapításáról a modern biológiai vízvizsgáló módszerrel.

Irta: Dr. Unger Emil, kir. asszisztens.

(Folytatás.)

A vízszennyezések megállapításának módszerei. A vízszennyezések megállapítására régebben mindenütt csaknem kizárólag a kémiai vízvizsgáló módszert alkalmazták. Ezenkívül leginkább még a vízben levő baktériumok mennyiségét határozták meg, olyképpen, hogy ezeket egy köbczentiméter vízből zselatina táplálótalajon, ú. n. lemezkulturákon kitenyészttve, az egyes csirákból fejlődő kolóniákat megszámlálták; ezt a vizsgálatot azonban csak ritkán végezték, még ritkábban történt az, hogy a baktériumok fajait is meghatározták, mert az ilyen bakteriológiai vízvizsgálatnak leginkább *ivóvizek* esetében van nagy gyakorlati fontossága. Nyílt vizek baktériumtartalmának ismerete azonban inkább csak tudományos értékű. Mint ilyen természetesen nagy értékű lehet, különösen egyidejű kémiai vizsgálattal kapcsolatban.

Amde tudjuk, hogy a halak kisebb-nagyobb élő növényi és leginkább állati szervezetekből élnek. Ez az ú. n. természetes haltáplálék azonban *úgy a kémiai, mint a bakteriológiai vízvizsgálat tárgyán kívül esik. Már pedig valamely víz értéke halászati szempontból legnagyobb részét attól függ, hogy az elegendő mennyiségű és megfelelő minőségű természetes haltápláléknak ad-e lakóhelyet?* Ha igen, úgy az a víz, mint halasvíz talán egyes kivételektől eltekintve jó, és ezt kémiai és

bakteriológiai vizsgálat nélkül is állíthatjuk; ha ellenben nem, akkor ebből a szempontból sohasem jó, bármilyen oka legyen is ennek a hiánynak.¹⁾ Az okok ismerete azonban természetesen mindig fontos. Éppen sok esetben ismeretlen okokat csak közös munkával lehet kifürkészni; a kémikus, a bakteriológus és a biológus itt találkoznak. Ilyen szakemberek szorgalmas együttes munkája vitte előre eddig is a halálettan s a hidrobiológia tudományát. A külföldi mintaszerű intézetekben, a hol a tudomány előbbrevitelének minden lehetőségét megteremtették, ez az együttműködés biztosítva van; ezek a különféle szakemberek a közös tudományos cél érdekében közös erővel dolgoznak, de természetesen egymást nem zavarva, külön *szakosztályokba* csoportosulva, külön, megfelelően felszerelt laboratóriumokban. Minden egyes szakosztálynak megvan a maga, bizonyos korlátok között *önálló* munkaköre és a szakmának megfelelő vezetője, a kik az intézet közös igazgatójának felelősek. Ilyen szervezete van pl. a Kgl. Preussische Landesanstalt für Wasserhygiene cz. intézetnek, mely páratlan a maga nemében, különösen mióta reorganizálták és költséget nem kímélve, a Berlin melletti Dahlemben nagyszerűen felszerelt palotát építettek számára. Ennek az intézetnek két kiváló biológusa: Kolkwitz, és Marsson, valamint Schiemenz és Hofer, a halászat két kitűnő szakembere, szerzett talán a legtöbb érdemet abban, hogy ma már egy olyan harmadik vízvizsgálati módszerünk van, melyet biztos sikerrel alkalmazhatunk oly esetekben is, mikor a másik kettő a dolog természeténél fogva nem vezethet kielégítő eredményre.

Most már ezzel a módszerrel és az alkalmazásához szükséges eszközökkel fogunk kissé alaposabban megismerkedni.

Biológiai vízvizsgálat. Az a tudomány, mely a vízben élő *összes* szervezetek életfeltételeit, életmódját s egymáshoz való viszonyait kutatja: a *hidrobiológia*. Az a vízvizsgáló módszer pedig, mely ezen az alapon, e tudomány eredményeinek felhasználásával, értékesítésével igyekszik a vizek állapotát halászati szempontból megítélni: a *biológiai vízvizsgálat*.

A biológiai vízvizsgálat kiterjedhet a vízben élő összes szervezetekre. Ebben az esetben ez a vizsgáló módszer magában foglalná a bakteriológiai vízvizsgálatot is. Ámde a bakteriológia egyrészt önálló tudomány, mely egészen speciális módszerekkel dolgozik, másrészt pedig, ha vizeket halászati szempontból gyakorlatilag bírálunk el, akkor bakteriológiai vizsgálatra — mint láttuk — rendszerint nincs is szükség. A baktériumok tehát rendszerint csak annyira tárgyai a biológiai vízvizsgálatnak, a mennyire azok táplálótalajokon való kitenyésztés nélkül, egyszerű mikroszkópi vizsgálattal észrevehetőek és mint ilyenek fölismerhetőek. Rothadó, szennyes vizekben oly óriási mennyiségben vannak jelen, hogy egy csepp ilyen vízben a mikroszkóp alatt senki figyelmét el nem kerülhetik. Különösen feltűnnek sajátságos alakjukkal és élénk mozgásukkal a *Spirillumok*. Némely baktérium pedig oly tömegben lehet jelen szennyes vizekben, hogy szabad szemmel mindenki láthatja telepeiket, a mint erről már szólottam is.

A biológiai vízvizsgálómódszer gyakorlati végrehajtása minden egyébtől eltekintve abban is különbözik a kémiai és bakteriológiai vízvizsgálatoktól, hogy ez utóbbi módszerek alkalmazása a szakszerű „mintavételek” után teljesen laboratóriumi munka, még pedig meg-

lehetősen hosszadalmas munka; a biológiai módszer legfontosabb, leglényegesebb része ellenben a *helyszíni* vizsgálat, melyet csak kiegészít, betetőz, az utána következő laboratóriumi feldolgozás: a gyűjtött anyag pontos meghatározása, esetleg preparálása. Kémiai és bakteriológiai vizsgálatot lehet — bár semmiképpen sem ajánlatos — a laboratóriumba beküldött vízmintákkal is végezni. Biológiai vizsgálat azonban ilyen módon kellő eredményre egyáltalán nem vezethet; ez esetben nagy tévedések úgyszólván kikerülhetetlenek, mert a biológusnak nem annyira *vízmintákat*, mint *vízszakaszokat*, *vízterületeket* kell vizsgálnia, ítélete csakis így lehet biztos és megbízható. A biológiai vízvizsgálatot csakis ebben kiképzett egyén végezheti a helyszínén és a laboratóriumban egyaránt. Alapos botanikai és zoológiai előképzettség után még speciális tanulmányok végzése szükséges ahhoz, hogy valaki ilyen vizsgálatok megajtására alkalmas szakember legyen.

A biológiai módszer gyakorlati alkalmazása két részből áll: *a)* a vízben lebegő és úszó szervezetek és anyagok vizsgálatából; *b)* a fenéken és partokon, tehát a *vízmederben* lakó élő lények és anyagok felkutatásából és meghatározásából. Az első rész abban különbözik a tudományos plankton- (és nekton-) vizsgálatától, hogy a mechanikai vízszennyezések megállapítása céljából különös figyelemben részesíti az élettelen anyagokat is. A gyakorlati biológus nem plankton, hanem „*seston*”-t¹⁾ (ejtsd: szészton) vizsgál a vizekben, vagyis a planktonhálólal leszűrhető összes anyagokat, melyeknek a plankton csak egy része. A vízmederben leülepedett anyagok minőségének megállapítására szintén nagy gondot kell fordítania.

Másképpen is két részre oszthatjuk a biológiai vízvizsgálatot, azon tárgyak *nagysága* szerint, melyekkel foglalkozik. Így beszélhetünk *a)* *mikroszkópi* vízelemzésről, melynek tárgyai szabad szemmel egyáltalán nem láthatók, vagy minéműségük így föl nem ismerhető; *b)* a vízben levő nagyobb, szabad szemmel is jól látható ú. n. *makroszkópikus* élőlények (és anyagok) meghatározásáról.

(Folyt köv.)

A rákról.

A rákkal kevesebbet törődünk, mint a mennyit értéke szerint megérdemelne. Igaz, hogy köztáplálék számba nem igen mehet, hanem mindig csak csemege. A piaczon azonban mindig keresett s nagyon jól fizetett csemege. A vizek jobb kihasználására, jövedelmük fokozására tehát nagyon alkalmas; a mihez még az az előnye is megvan, hogy oly kisebb patakokban is jól tenyészik és gyarapszik, a melyek halászatilag már nem igen jöhetnek számba.

De nemcsak a kicsiben való gondozást érdemli meg, mert a rák is olyan csemege, a mely a legnagyobb mértékű nemzetközi kereskedelem tárgya. Alkalmatossá teszi erre különösen az, hogy száraz állapotban is igen nagy távolságokra szállítható elevenen. Fogalmat ad ennek a kereskedelemnek a nagyságáról a német „Reichs- und Staatsanzeiger” 1915. évi 213. számának az a közleménye, a melyet a múlt számunk ismeretett. Még csak *Floericke Kurt dr.*-nak, a kinek munkájából (Gepanzerte Ritter von *Dr. Kurt Floericke*. Kosmos. Stuttgart, 1915.) a „Reichsanzeiger” is merített, azt az adatát akarjuk itt pótlásképp említeni, hogy a

¹⁾ A hiány oka pl. tavakban nemcsak vízszennyezés lehet!

²⁾ *Kolkwitz r Pflanzenphysiologie*, 183. I. Jena, 1914.

berlini híres rákkereskedő, *Micha*, a „rák- király“, annak idején évenként 75—90,000 márka *beviteli vámot* fizetett a Franciaországba szállított rákok után. Naponként átlag 300 kosár *Micha*-féle rákot (écrevisses de Berlin) adtak el abban az időben a párisi vásárcsarnokban. Ezek a számok mindennél meggyőzőbben igazolják, hogy a mi közönséges édesvízi rákunk is minő közgazdasági jelentőséggel bírhat egy-egy országra nézve.

De fogalmat adhatnak, sajnos, arról a kárról is, a mit a „rákvész“, a mely egész országok rákállományát tönkretette, okozott.

Miután a különböző irányú természettudományos kutatások megállapították, hogy a víz, a hol ez a betegség dúlt, bizonyos idő múlva annak csiráitól ismét mentessé válik, mindefelé megindult a vizek rákkal való újra népesítése. Sajnos az újra népesítéshez való reményeségek nem valósultak meg oly mértékben, mint azt várni lehetett volna. Igen sok helyütt — beleértve a külföldet is — a legszakoszerűbb felügyelet mellett véghezvitt rákkihelyezéseknek sem volt meg a kellő eredménye. E tekintetben még van egy és más felderíteni való.

Viszont igen sok víz magamagától is újra népesült.

Aztán a ráknak egy kevésbé becsült fajtája, a *kecskerák*, mintha ellenállóbb lett volna a rákvészszel szemben. Nálunk legalább egyes holtágakban igen nagymértékű elszaporodásáról adnak hírt. Így egyik olvasónk írja, hogy egy 85 k-hold vízterületű holt Körös-ágot vett bérbé, a melyet eddig a birtokosok házilag kezeltek. Népesítették is nemes pontyivadékkal. Sok bajuk volt azonban a kihalászással; részes halászokat alkalmaztak. Bérelni azért nem akarta senki, mert *tele van rákkal*. Látszik, hogy nem értett a dologhoz senki. Az új bérlő két halászatának eredménye: pontyból 99 db 203 kg. súlyban, süllő 59 db 37 kg. súlyban, harcsa 27 db 101 kg. súlyban. A halak tehát nagyon szépen fejlettek. Apró hal (2 db czompó, 1 db kárász, 1 db bakra, a többi keszeg) csak 22 kg. volt. Rák akad a hálóba vagy 2000 db, de azokat egyelőre visszadobták. Más-különben a bérlő erre fekteti a főszűrt. Számítása szerint minden *négyszetméteren van egy rák*, a mi 476,000 db állománynak felel meg. Ezt a becslést onnét veszi, hogy akárhol vette is be a dobóhálót, rák nélkül sohasem húzta ki, még 8 méteres mélységekből sem. A széleken gyakran 10 db is beleakadt a hálóba. Horgászni pedig ebben a vízben azért nem lehet, mert a rákok azonnal léeszik a horogról a csalit. A rák nagyja 12—14 czm. egy kissé ritkítva van, de 8 czm.-es már elég van benne; apró ivadék pedig rengeteg sok. Úgy számít, hogy körülbelül 100,000 db rákot foghat ki évenként, a melyek kifogása, csomagolása, szállítása, kezelése átlag 6 fillérbe kerül, vagyis összesen 6000 K-ba: eladható pedig átlag 9 fillérért s így a haszon csak a rákból körülbelül 3000 K-t tenne ki.

Csak hogy a holt ágban levő rák kizárólag *kecskerák*. Tettek ugyan állítólag „vasrákot“ is, vagyis nemesfolyami rákot a vízbe, de annak nyoma sincs ott.

Érdekes, hogy a bérlő adata szerint a köznép egyáltalán nem kedveli a rákot. Csak a városban szolgáló cselédség révén, a mely visszakerül falujába, jönnek rá, hogy nem is olyan rossz eledel. Az ilyen községekben aztán erősen is dívik az orvrákászat, a mit különben a cigányok nálunk mindenhol szabadon gyakorolnak.

A Duna mellől is vannak hírek, hogy egyes holtágakban sok a rák. Így pl. a „Baracska“, a „Gom-

bosi“ stb. holt Dunaágról mondják, hogy nagyon sok rák van bennük.

Egyes előhegységi patakokban is szépen fejlődik a rákállomány. Szóval, ha nem is a régi halállományunk van meg, de mégis van belőle vizeinkben annyi, hogy érdemes volna vele *kereskedőinknek* is törődniök. Ha rendes vevőre találna, akkor talán a tulajdonosok részéről is nagyobb figyelemben, nagyobb gondozásban s *védelemben* részesülne a rák s a vízből eredő jövedelem szaporításához jelentékenyen hozzájárulhatna.

Kavarodás a bécsi halárak körül.

Egyik jókedvű élczlapunk valamikor szorgalmasan gyűjtögette az irodalmi és tudományos „csodabogarakat“, azokat a bombasztikus kiszólásokat, a melyek rendszerint valami világtelforgató kijelentésnek akartak látszani, igazában pedig csak a jókedv kiváltására alkalmas képzelenséget tartalmaztak. Ilyen a halászokat érdeklő csodabogarat tűzött gombostűjére most a Neudammiban megjelenő „Fischerei-Zeitung“ (1916. No. 3.), a német tógazdák egyesületének közlönye. Gyűjtötte pedig a nem mindennapi ritkaságot a bécsi (Wien) hivatalos lapból, a melynek mult évi december 21-i száma tudósítást közöl a 27 előljáró értekezletéről. Ez a tudósítás ismereti azt a beadványt, a melyet Bécs város polgármestere 1915. szeptember 15-én az osztrák miniszterelnökhöz intézett. Ebben a beadványban többek között a következők foglaltatnak:

„Már az 1915. évi június 3-án kelt beadványomban is rámutattam az édesvízi halak árának ugrásszerű emelkedésére annak következtében, hogy két hústalan nap vezetett be. A belügyminisztérium ugyan köszönetet érdemlő módon rendelkezett, hogy a halárak észrevehető felhajtása ellen megfelelő rendszabályok léptessenek életbe... Sajnos ezeknek a rendelkezéseknek kevés eredményük lett. Igazolja ezt egy sereg cseh és morva uradalomnak a bécsi halkereskedőkhöz intézett s másolatban csatolt ajánlata. Az azokban követelt nagybani árak pénzes és tükrös pontyokért 36·9—45·4%-kal haladják meg a multévi árakat s természetesen megfelelő áremelkedést vonnak majd maguk után a kis-kereskedelemben is.

Ezt az áremelést a haltermelők előreláthatólag a nagyobb termelési költséggel fogják megokolni, mindenekelőtt a haltakarmány árának növekedésével. Ezzel szemben rámutatunk arra, hogy igaz, a háború első heteiben a haltakarmány (csillagfűrtmag) ára emelkedhetett. Ezt az áremelkedést azonban rögtön kiegyenlítették a hal nagybani árának 100 kg.-ként 10 koronával való emelésével. *Azóta azonban csillagfűrtmag, a galicziai és orosz aratás kimaradása következtében többé nem volt kapható. A haltenyésztsre ebből származó kárról tehát természetesen nem lehet szó, mert a halak a természetes táplálék felvételében, a mi növényi anyagokból és kicsiny, iszaplakó állatokból áll, semmi-kép sem akadályoztattak.*

Végül nem hagyható figyelmen kívül, hogy az ezidén eladásra kerülő halak nagyrészt négy-, egész hatévesek és így tehát még az olcsó haleleség idejében hízlaltattak...

Az elmondottak után nyilvánvaló, hogy az 1915. augusztus 7.-i császári rendelet ellen való vétségről van szó, annál is inkább, mert a bécsi halpiacz halkereskedői között nyílt titok, hogy a Schwarzenberg herczeg frauenbergi és wittingauai tógazdaságai megbeszélést folytattak más uradalmakkal az árak emelése érdekében.

Késztetve éreztem tehát magamat, hogy az említett ajánlatok másolatát a *bécsi főügyészségnek* további hivatalos eljárás végett áttétessem.

Van még a beadványban egyéb érdekes dolog is, de elég belőle ennyi. Még csak azt a megjegyzést iktatjuk ide, a melylyel a „Fischerei-Zeitung” szerkesztője a dült betűkkel szedett részt kíséri. Íme: „Dült betűkkel szedettük ezeket a mondatokat és ezzel a jegyzettel külön is figyelmeztetünk rájuk, hogy mindenki szívlelje meg az eddigi haltakarmánypocsékolásról szóló bölcseséget. A dolog azonban túlságos komoly, semhogy további glosszákat fűzzünk hozzá. A legmélyebben sajnáljuk, hogy ilyen teljesen tarthatatlan érvekkel élesítik ki a mai nagy és nehéz időkben az osztályok és érdekek közötti ellentéteket s hozzá oly helyről, a mely felelősségének teljes tudatában kellene hogy legyen.”

A dologhoz nincs mit hozzáfűznünk. Távolról sem akarjuk a látszatot kelteni, mintha valami közlő lehetne hozzá. De mint megtörtént korjellemző tény kötelességünknek tartottuk ismertetni olvasóinkkal.

Most aztán ismét csak a németországi szaklap (Fisch-Zeitung. 1916. No. 4.) közli azt a választ, a melyet a „Halászegyesületek Országos Köteléke a Cseh Királyságban” (Landesfischereivereinigung für das Königreich Böhmen in Budweis) a bécsi polgármester beadványának nyilvánosságra hozatala alkalmából erre a beadványra közrebocsát.

Nem tartozik ide, hogy ebben a válaszban miképp kvalifikálják azt az eljárást, hogy több, mint egy negyed esztendő elmúltával hozzák a beadványt benyújtása után nyilvánosságra, hanem mindenkit érdekelhet az, a mit a válaszban a halárak emelkedésének okáról *hozzáértő szakemberek* elmondanak:

„A mezőgazdasági termeléshez hasonlóan, a mely — hogy jövedelmező maradjon — a költséges legelőgazdálkodásról a belterjes üzemre tért át, a tógazdaságokban is, különösen a nagytermelőknek, tért nyert a belterjesség.

A nagy tógazda nem elégedhet meg ma már azzal, a mit csupán a víz ad, hanem igyekszik talajjavítással, trágyázással és közvetlen haltakarmányozással a hozamot emelni.

Azok az idők, a mikor a haltermés kizárólag az égtől és víztől függött, már rég elmúltak.

Békeidőben volt elég mennyiségű és méltányos árú haltakarmány, a melyek között első helyen a *csillagfürt* (Lupine) állott. Ez a takarmányféleség az 1915. nyarán igen nagyrészen hiányzott, de mégsem teljesen, mert a mindig élénk galicziai kereskedőnép megtudta egy részét menteni és délről is hoztak be fehér, olasz csillagfürtöt.

... De ha kevés volt a csillagfürt, annál inkább hozzá kellett nyúlni a halliszthez, a húsliszthez, a vérlisthez, az állati tetemekből készült liszthez, száraz csonthulladékokhoz, sőt a susztercsirizhez is és a legközelebbi etetési évadban bizony még a szárított selyembogárhernyókra is rákerül a sor.

A kevésbé tartalmas haltakarmányfélékért, a melyek ára a háború előtt 100 kg.-ként 10—15 K volt, most 25 K-t kellett fizetni, a nagyobb táplálóértékükért, a melyek ára a háború előtt 17—30 K között mozgott, 40 K-t kértek s fizettek.

Semmiképp se túlzott, ha azt állítják, hogy 1 q haltakarmány átlag 15 K-val drágult.

Miután 100 kg. pontyhús előállításához 300—600 kg. haltakarmány kell, 1 q halhús előállítási költsége e czímen legalább 60 K-val drágább az előző évhez képest.

A közvetlen takarmányozáson kívül különösen rá volt utalva a tógazda a tavak meszezésére és trágyázására. Ahol csak kaphatott állati és emberi trágyát, megvette s tavaiba vitte. Hogy ez jóval többbe került, mint máskor, nyilvánvaló a fuvarozási költségek rendkívüli emelkedéséből is.

De hogy állunk egyéb üzemi költségekkel? Az állandó halászszemélyzet háromnegyedrészre hadba vonult s a sorozások után megmaradt emberek közül csak igen kevesen alkalmasak a nehéz és vaseszséget követelő halászszoigalat végzésére és ezeket az embereket természetesen nagyon jól meg kell fizetni.

Nem szabad említés nélkül hagyni, hogy Schwarzenberg herczeg s hasonlóan sok más csehországi nagybirtokosnál, valamennyi hadbavonult alkalmazott teljes bérét megkapja a háború alatt.*)

Az előadottakból kitűnik, hogy a bérek számlája legalább is megkétszereződött.

A halszállításnál legfőképp a gyorsabb lófogot jó figyelembe. A lovak rekvirálásánál a legjobb anyagot kellett odaadni s a pótlás csak részben s rettenetes áron volt lehetséges. Ha a háború előtt egy pár nehéz ló 2000 K-ba került, ma 5000—6000 K-t kell érte adni. Épp úgy mértéktelenül emelkedett az igásállatok takarmányának ára is s ez a két körülmény a tógazdaságok fuvarköltségeit a rendes évekhez képest kétszeresre emeli.

De a halászati üzemben nagy mértékben alkalmazzák a kender- és juttagyártmányokat (hálók, kötelek, ponyvák, zsákok), továbbá a bőrt és zsírokat a személyzet ruházatához, világító anyagokat, mert sokat dolgoznak éjjel. Mind e czikkek árai, köztudomás szerint, oly magasak, hogy az előző évek árait többszörösen mulják felül.

Mindehhez még hozzájön, hogy a pontyok növekedése az idei kedvezőtlen időjárás miatt igen gyenge volt s a kihelyezett anyagnál sok volt a számbeli veszteség is, mert az őrző személyzet megfogyatkozott és az általános szükség előmozdította a lopásra való hajlandóságot.

Bizony elolvashatja és megszívelheti ezeket a dolgozatot mindenki, a ki a halak nagy ára ellen panaszkodik

JOGESÉT.

A halászati társulatok kötelékén kívül álló vízterületeknek a társulat kötelékébe való bevonása csakis a megfelelő törvényes eljárás lefolytatásával érhető el.

Ezt az elvet mondja ki a földművelésügyi minisztériumnak Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye alispánjához intézett egyik rendelete, a melynek idevonatkozó része a következőképp szól:

„A D...-b... i halászati társulatnak múlt évi augusztus hó 10-én tartott közgyűléséről szóló jegyzőkönyvében

A jegyzőkönyv 4., 5., 6. jelzésű pontjában foglalt határozatok közül az alapszabályok és az üzemterv módosítására vonatkozókat nem tehetem magamévá, mert a társulat azokban olyan intézkedéseket tervez, melyek hatáskörét és az üzemterv joghatályát a társulat kötelékén kívül eső vízterületekre is kiterjeszteni akarja.

Tudvalevőleg ama vízterületek kiterjedésének megállapítását, a melyeken a halászat társulati úton gyakorlandó, az 1888. évi XIX. t.-cz. 15. §-a a földművelés-

*) Nálunk is így van.

ügyi miniszter hatáskörébe utalja, a ki az idézett törvény 31. §-ában megjelölt adatok összegyűjtése és az ekként megállapítandó érdekelteknek az itteni részről kiadott 5000/889. számú végrehajtási rendeletben szabályozott hatósági eljárás során nyilvánított igényeinek, nemkülönben az illetékes közigazgatási bizottság véleményének meghallgatása után határoz.

Nyilvánvaló a fentiekből, hogy a társulat hatásköre csakis az annak idején kötelékébe utalt vízterületre terjed s a mennyiben az általa képviselt érdekek szempontjából ezenkívül álló vízterületeknek a társulat kötelékébe utólagosan leendő bevonását véli kívánatosnak, azt nem alapszabályai, avagy üzemterve egyoldalú módosítása útján érheti el, hanem a fentiekben vázolt törvényes eljárás lefolytatásával." (F. M. 8314/915. sz.)

A magyar halászat szakirodalmá.

Irta: **Vutskits György dr.**

(Folytatás.)

68. *Bernátsky J. dr.:**) „A Velencei-tó veszedelme”. Halászat II. évf. 1900/901. 22. sz. p. 147—149.
69. *Betegh Lajos:* A halak fagyasztása és szállítása. I. l. VII. évf. 1905/906. 3. sz. p. 21.
70. — Adatok a tengeri rákok mesterséges tenyésztéséhez. I. l. VIII. évf. 1906/907. 2. sz. p. 12—13.
71. — Osztrigatenyésztés. I. l. VIII. évf. 7. sz. p. 52—53. 1906/907.
72. — A szivárványos pisztrágnak melanózisa. I. l. VIII. évf. 1906/907. 13. sz. p. 100—101.
73. — Halászati szakoktatás. I. l. IX. 1907/908. 6. sz. p. 42—44.
74. A pisztrángivadék szikhólyagdobkórja. I. l. IX. évf. 1907/908. 8. sz. p. 59—60.
75. — Adatok az angolna fejlődése és vándorlási viszonyaihoz. I. l. 1907/908. 9. sz. p. 71—73.; 10. sz. p. 79—82.
76. — Halászati statisztika. I. l. IX. évf. 1907/908. 12. sz. p. 99—100.
77. — A halak tuberkulózisáról. I. l. IX. évf. 1907/908. 20. sz. p. 163—164.
78. — Hogyan védheti a tenyésztő pontyait betegség ellen. I. l. X. évf. 1908/909. 21. sz. p. 163—164.
79. — Homártenyésztés. I. l. X. évf. 1908/909. 21. sz. p. 166.
80. — Kísérlet a halgümőkór terén. I. l. 24. sz. p. 189—190. X. évf. 1908/909.
81. — Az angolna gümőkórja. I. l. XI. évf. 1909/10. 10. sz. p. 77—79.
82. — Exophthalmus. I. l. XI. évf. 1909/10. 18. sz. p. 140—142.
83. — Útmutatás a halakban élősködő és betegséget okozó parányi szervezetek tanulmányozásához. I. l. XII. 1910/11. 17. sz. 134—135.; 18. sz. 142—144.; 19. sz. 149—152.; 20. sz. 158—160.; 21. sz. 166—168.; 22. sz. 173—176.; 23. sz. 182—184.; 24. sz. 189—191.
84. — A pisztrángivadék szikhólyagvízkórja. (Hydrochele embrionalis.) I. l. XIII. évf. 1911/912. 19. sz. p. 178—190.
85. — Újabb halbetegségek. I. l. XIII. évf. 1911/912. 27. sz. p. 257—258.

*) Ezentúl először azok a cikkek jönnek sorra, a melyeket a szerzők teljes nevük aláírásával láttak el, aztán következnek majd a bizonyos betűvel jelzett, végül a névtelen cikkek.

Szerk.

86. *Bihari főerdész:* Az ivadék etetésének kérdéséhez. Halászat VI. évf. 1904/05. 8. sz. p. 60.

87. *Bielz E. Albert:* Die Fauna der Wirbelthiere Siebenbürgens. Hermannstadt, 1856 (II. kiadás, 1888).

88. *Bobita Endre:* Különös halak. Természettudományi Közlöny. XXVII. kötet. 1895. p. 34—41.

89. *Bognár Rikárd:* Eszik-e a rák dögöt? Halászat VIII. évf. 1905/06. 6. sz. p. 45—46.; 12. sz. p. 89—90.

90. *Bolkay István dr.:* Az aquáriumokról. A Természet. XI. évf. 9. sz. p. 101., 1915.

91. *Borowszky Samu dr.:* Temes vármegye. Temes vármegye természeti viszonyai. Halak. p. 17. (Szerző és évszám nélkül.)

92. *Botteri M.:* Dva popisa dalmatinskih riba od M. Botteria s dodacima Heckel-a, Belotti-a, Stalio-a i dr. s wodom od S. Brusinae. Due elenchi dei pesci della Dalmazia di M. Botteri collagiate di Heckel, Bellotti, Stalio ecc. e con introduzione di S. Brusina Glasnik VI. 1891. p. 109—151.

93. *Borne Max dr.:* Die Fischerei Verhältnisse des Deutschen Reiches, Österreich, Ungarn, der Schweiz und Luxemburgs. Berlin, 1878.

94. *Borne Max, Benecke, Dalmer:* Handbuch der Fischzucht und Fischerei. Berlin, 1886.

95. *Brehm dr.:* Führer durch das Wiener Aquarium. Wien, 1873.

96. *Brehm:* Thierleben dritte Auflage. Herausgeber von Prof. Dr. Pechuel Loesche Fische. Leipzig und Wien, 1892.

97. *Brehm-Méhely:* Az állatok világa 8. kötet. Halak. Ismereteink mai színvonalához és a hazai viszonyokhoz alkalmazta Kohaut Rezső. Budapest, 1905.

98. *Brusina Spiridion:* Klaić V. Zivotinje u Hrvatskoj. Klaić V. Prirodni zemljopis Hrvatske. Zagreb, 1878. p. 378—394.

99. — Pabrici za hrvatska ihtiológija i za ribarstvo „Glasnik“ Godina VII. Zagreb, 1892 (Societas historiae naturalis croatica.)

100. — Gregorci (Gasterostens in Srbije Glasnik X. p. 209—212. Zagreb, 1898.

101. — Doije nove ribice i akvarij. Glasnik X. 1898. p. 217—222.

102. *Buza János:* Pisztráng a Bodrogban. Természettudományi Közl. 366. füz. p. 145. Budapest, 1900.

103. — Angolna a Bodrog an. I. l. XII. k. p. 622., 1909.

104. *Carpio:* Gazdasági különválás Magyarországtól. Halászat V. évf. 1903/904. 5. sz. p. 39.

Válasz e cikkre Landgraf Jánostól. I. l. p. 39—40.

105. *Chyzer Kornél dr.:* Adatok Zemplén megye természetrajzi ismeretéhez. Zemplén megye halai. A magyarországi kárpátgyesület évkönyve. IX. évfolyam, p. 1—11., 1882.

106. — Reliquiae Petenyianae. néhány szó Petényiről, mint ichtiológról. Természettudományi füzetek. Budapest, 1882. V. k. II. f. p. 21—29.

107. — Zemplén vármegye és Sátorlajújhely r. t. város Magyarország vármegyéi. Halak, p. 12—13.

108. *Claus Carl dr.:* Grundzüge der Zoologie. Marburg u. Leipzig, 1876.

109. *Comenius Johann Amos:* Orbis Pictus in hungaricum et germanicum translatis et hic ibive emenpatus. Pozsony, 1886.

A világ lefestve. Magyarra fordított és helylyel helylyel megjobbított. Sz. J. által S. Patakon, 1796.

110. *Corchus:* Budapest halaspiacza karácsonykor. Halászat II. évf. 1902/903. 10. sz. p. 80.

111. — Karácsonyi halvásár. I. I. X. évf. 1908/09. 9. sz. p. 73—74.

112. *Croaticus*: A Petényi márna és egyebek (Barbus Petényi). I. I. XIII. évf. 1911/12. 23. sz. p. 226—227.

113. *Csathó János*: A Retyezát helyviszonyi és természetrajzi tekintetben. Az erdélyi múzeum-egylet évkönyve. IV. k. 1866—67. Kolozsvár, 1868. p. 78.

114. *Cseh Károly dr.*: Borszék gyógy- és fürdőhely. Budapest, 1885. p. 45—46.

115. *Cserni Béla dr.*: Gyulafehérvár környékének faunája. Az alsófehérmegyei tört., régész. és természet-tudományi társulat I-ső évkönyve. Kolozsvár, 1888. p. 73—104. és III. évk. 1890. p. 51.

116. *Czilchert Károly*: Pozsonymegye leírása, pag. 61—63. (Évszám nélkül.)

117. *Csopey László*: A Cartesius-féle bűvár és a halak úszóhólyagja. Pótfüzet a Természettud. Közlöny XXV. k. 1896. p. 44—46 (Liebreich cikke nyomán.)

118. *Czirbusz Géza*: Halászatunk érdekében. Természettud. Társ. Közlönye VI. k. 1. füz. p. 20—21. Temesvárott, 1882.

119. — Tiszai halfajok Szeged körül. Természettud. füzetek. A Délmagyarországi Természettud. Társ. közlönye. VIII. k. 3—4. f. 1884. p. 162—163.

Ugyanaz, ugyanott német kivonatban, p. 213—214.

(Folyt. köv.)

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Az Érsekújvári halászlati társulat 1915. évi decz. 21-én tartotta évi rendes közgyűlését *Ószy Dávid* elnökletével Érsekújvárott. Az 1914. és 1915. évi költség-előirányzatot 300—300 K-ban állapították meg s a 418 kat. hold vízterület után holdanként 60 fillért vetettek ki hozzájárulás czímén. A társulat tiszta vagyona az 1913. zárószámadás szerint 1279 K 60 f.

A társulati vízterület 1916. év április hó 1-től kezdődőleg három szakaszban fog bérbeadni. Elhatározta a közgyűlés a Czétenke-pataknak is a társulat kötelékébe való bevonását. Ehhez képest üzemtervét is módosítja.

A megüresedett elnöki székre *Szalay Bélát* választották meg.

A Ferencz-csatornai halászlati társulat évi rendes közgyűlését január 28-án tartotta meg Zomborban, *Jolánkai Vilmos* elnöklete alatt. Az elnöki jelentés szerint a halászat őrzetére a csatorna-társulat összes part-és zsilipőreit szabályszerűen feleskettették az illetékes főszolgabíróóságok útján és a jutalmazási rendszert bevezették; a jutalmakon kívül marasztaló ítélet esetén a közigazgatási hatóságok 3—5 K tanúzási díjat is megszokták ítélni a halőrök javára. Ennek a jól szervezett szigorú felügyeletnek tudható be, hogy míg az 1914. évben a feljelentett 111 kihágási esetből jogerősen 41 eset intéztetett el, 1915-ben már csak 35 kihágási esetből 22. Az esetek nagyobb része a Baja-baracskaí felső szakaszon fordult elő, a hol a partmentén sűrűn vannak községek. Az ítéletileg kiszabott pénzbüntetések 2—80 korona közt változnak. Jelenleg egyik bérlő ellen is folyamatban van a kihágási büntető eljárás tilalmi időben való halászás miatt. A társulati vizekbe az elmúlt évben is 1.800.000 drb fogassüllőikrát helyeztek ki a csatorna-társulat gőzhajójának igénybevételével s a költetés igen szépen sikerült. A halászlati bérszerződésekben foglalt kötelezettségük alapján pedig a bérlők és érdekeltek kb. 16 métermáza gyorsnövésű nemesfajta ponty-

ivadékot bocsátottak ki. A bérlet első időszakában évenként és kat. holdanként 150 drb, később már csak 50 drb ponytivadékkal való népesítés van szokásban s az eredmény teljes mértékben kielégítő, mert a bérosszegek minden újabb bérbeadásnál lényegesen emelkednek. A hajózó zsilipek által élesen elhatárolt egységes jellegű csatornaszakaszokon a holdankénti és évenkénti bérosszeg most már 30—40 korona között változik. A múlt 2 évi zárószámadást 3000 korona pénztári készlettel rendben találtak s az 1916. évi apróbb ügyviteli költségeket kerekén 1000 koronában irányozták elő, a minnek fedezésére kat. holdanként 38 fillér járulékot vetnek ki.

(—gh.)

Az Érd-dunaegyházi halászlati társulat február 3-án tartotta rendes évi közgyűlését *Boronkay György* elnökletével. Az évi jelentés szerint a társulat a lefolyt évben is gondoskodott a hatáskörébe eső vízterület őrzéséről a földművelésügyi minisztériumtól e célra kapott államsegély igénybevételével. Halászlati kihágás 12 esetben fordult elő. A társulatnak 1513'22 korona bevétellel szemben 736'51 korona kiadása merült fel. A jövő évi költségeket 1273'73 koronával irányozták elő, ehhez képest a tagok évi járulékát kat. holdanként 8 fillérben állapították meg.

T.

VEGYESEK.

A Balaton téli halászata ebben az évadban hígvizen folyik. A munkások orosz hadifoglyok; legnagyobb részük nem szakmabeli s így az eredmény sem olyan, a mint a minőt hozzáértő, betanult halásztól várni lehetne.

Legnagyobb gondot okozza azonban a bérlő részvénytársaságnak az üzeméhez szükséges nagymennyiségű jégnek a beszerzése, mert az enyhe tél mellett a jég nyérésére a Balatonból most már alig van kilátás.

Tengerihal a szolnoki Tiszában. Január hó 25-én a vasúti hídnál halászás alkalmával egy úszó tárgy után siettek a halászok. Rizskásás zsák volt, tele sózó't tengerihallal, kettéhasítva, jó nagyok; hogy milyen fajta nem tudom, mert nem láthattam. A halászok ismét tovább úsztatták. Azonban gondolom, hogy hogyan került a Tiszába. Többször hallottam katonáktól, hogy kapnak tengerihalat; kérdeztek is engem, hogy hogyan készítsék el? De bizony nem szeretik, nem tudnak hozzászokni, vagy talán tényleg nem is jó; ha csak tehetik, úgy eltüntetik, hogy ne lássa senki. Itt Szolnokon sem ették meg. Ugyanezen a halászon p'riytyel egy 30 kilós és egy 10 kilós harcsa és vagy 30 kg. apróság került a hálóba. Nagyon bíznak a halászok abban, hogy az idén sok lesz a hal, mert a nagy árvízzel minden hozzáférhetetlen helyről előbujtak a halak; azok egy része a kiöntésekben is marad, de különösen a hullámtérbe eső holt kanyarokban.

Sz.

Ágyúgolyó a nagy Tiszában. Szolnok mellett 1915. tavaszán, a mikor már az úgynevezett zöld ár is elvonult, a villamos telep közelében a Tiszában fürdőző katonák két hatalmas, teljes töltésű, még fel nem robbant ágyúgolyót, gránátot találtak a víz partján. Jelentést tettek a leletről. A hadvezetőség magához vitette a lövedékeket megvizsgálás végett. Mindenki valami merényletre gondolt. A halászok különösen bosszúsak voltak a hídnál levő őrségre, a mely nem vigyáz ilyesmire, de az ismerős halászt nem engedi át, míg magát újra, meg újra nem igazolja és míg a csónakját át nem vizsgálja. Végre azonban a hadvezetőség megoldotta a rejtélyt, hogy ezek orosz ágyúba való gránátok és a máramarosszigeti betörés idején kerültek fent a Tiszába s onnét a fenékjég hozta őket ide le — muszka nélkül, hála Istennek!

Sz.

A balti tartományokban, a melyeket most a németek az oroszoktól elfoglaltak, igen sok a kisebb-nagyobb tó — Livlandban magában 600-on felül van — a melyek igen értékes halasvizek.

Nevezetes haluk a maräne, ponty, de különösen a *dévé*. A Rigától északra fekvő Burkneek-tó dévéjét különösen sokra becsülték és még Párisban is szerepelt az étlapokon külön megnevezéssel. Mintegy félszázaddal ezelőtt a napi fogások értéke egész 10,000 rubelre is felrúgott. A múlt század nyolczvanas éveiben azonban valami járványos halbetegség teljesen kipusztította e vizekből a halat. Csak nagyon lassan kezdtek újra népesedni; 1901. óta van ismét halászat rajtuk, de a régi halgazdaságtól még nagyon messze vannak.

A halak emésztőereje némely féleségeknél igazán bámulatos. Egy hatkilós csuka lenyelt egy 2½ kilósat. Az áldozat farka még kilógott a szájából, de a feje s törzsének egyrésze mér meg volt emésztve. Pedig a csuka fejsontjai, fogai ugyancsak kemény dolgok. Nagy harcra a lenyelt vadkacsát 24 óra alatt teljesen megemésztí. A keménypánczélú rákokat néhány óra alatt feldolgozza a gyomra. Még a legerősebb savval is alig lehetne eredményesebb munkát végezni. Különös, hogy a halak nem ürítenek ki szőr- és tollcsomó-

kat, mint pl. a ragadozó madarak, a melyeknek szintén kitűnő gyomruk van. A csuka pl. a lenyelt patkányt szőröstől-bőröstől megemésztí.

A békés természetű halaknak már gyengébb a gyomruk. Különösen a tógazdaságokban tenyésztettek már el is kényesedett. Még a czompó talán a legerősebb természetű. (Fisch. Zeit. 1915. Nr. 44.)

Petróleum és a halak. Az 1915. évi augusztus havában Stralsund vidéken a Keleti-tenger partján egy amerikai petróleumos hajó zátonyra futott. Hogy kiszabadítsák, a petroleumrakományt tíz napon át a tengerbe szivattyúzták. Az eredménye az lett, hogy a partvidéken az illető öbölben fogott halak petróleumízük miatt élvezhetetlenekké válnak. (D. Angler-Z. 1915. szept. 15.)

Igazolja ez az eset azt, hogy minő veszedelmes dolog a halászatra a petróleum még az ilyen nagy szabad vízben is, hát még a kisebb terjedelmű édesvizekben. Annakidején tapasztalhattuk a soroksári Duna-ágban is.

Rákot

szállít holtmedrekbe, tavakba, jól tenyésző kecskerák fajtából; a rák idényében, 5 kilós postakosarakban, fogyasztásra is szállítok.

Ikrás rákokat 10 fill.-ért, ivadékot szállít 4 fill.-ért
STÖGERMAYER ANTAL, SZOLNOK.

PONTYIVADÉK ELADÓ

5—7 dekás pikkelyes és tükrös, mintegy 200 q, kitűnően fejlett.

Haltenyésztő Részvénytársaság,

Budapest, V. kerület, Béla-utca 8. sz.

Telefon: 79—46.

Telefon: 79—46.

Tógazdaságaimból ajánlok

1, 2 éves és anyapontyokat

elismert gyorsnövésű fajtából téli és tavaszi szállításra.

CORCHUS BÉLA

Budapest, IX., Boráros-tér 3. sz.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek **több ezer métermázsa** élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító **BUDAPEST**, Központi vásáresarnok. Telefon: 61—24.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélcím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

Őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingaui pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higo), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.